

Skagafirði, 18. september 2020

Atvinnuvega- og nýsköpunarráðuneytið
B.t. sjávarútvegs- og landbúnaðarráðherra
Skúlagötu 4
150 Reykjavík

Efni: Umsögn um frumvarp til laga um breytingu á lögum um stjórn fiskveiða o.fl. (veiðistjórn grásleppu o.fl.).

Hvorki liggja fyrir byggðarleg eða fiskifræðileg rök fyrir kvótasetningu á hrognkelsum og leggst Sveitarfélagið Skagafjörður gegn því að það verði gert. Byggðarráð Sveitarfélagsins Skagafjarðar beinir því til ráðherra að veiðiráðgjöf um hrognkelsveiðar verði tekin til gagngerrar endurskoðunar með aðkomu vísindamanna utan Hafrannsóknarstofnunar og samtaka smábátasjómannanna og byggi á breiðari vísindalegum grunni, eins og fyrirheit voru gefin um síðastliðið vor. Þá verði í samvinnu við sömu aðila útfærðar farsælli leiðir en úthlutun aflamarks til að stýra grásleppuveiðum sem bæði tryggja sjálfbærni þeirra og hagsmuni byggðanna sem á þeim byggja.

Ekki hafa verið færð fram veigamikil rök fyrir því að setja aflamark á grásleppu. Ljóst er að slíkt myndi koma mjög illa við mörg byggðarlög sem byggja á blandaðri sjósókn smábátaútgerða og torvelda nýliðun í greininni. Þá er hættu á samþjöppun í hrognkelsveiðum sem gengur sömuleiðis gegn markmiðum laganna. Ljóst er að boðaðar breytingar á fyrirkomulagi veiðanna myndu koma mjög illa niður á grásleppusjómunnum í Sveitarfélaginu Skagafirði og grafa frekar undan lífsviðurværi þeirra og sjávarplássu eins og Hofsóss. Sterk rök þarf til að hefta atvinnufrelsi fólks en þau virðast ekki til staðar í þessu máli.

Fyrir liggur að veiðiráðgjöf Hafrannsóknarstofnunar vegna síðustu grásleppuvertíðar var röng og stofnstærð verulega vanmetin. Þar kom tvennt til; stofnunin byggði beinlínis á röngum útreikningum, alvarleg mistök sem hún viðurkenndi um síðir opinberlega, en ekki fyrir en aðilar utan stofnunarinnar höfðu fært sönnur á villurnar og vertíðinni var víðast hvar lokið. Þá gagnrýndu fiskifræðingarnir Bjarni Jónsson og Halldór G. Ólafsson, sem stundað hafa hrognkelsarannsóknir, einnig að ekki hafi síðustu ár verið byggt á bestu áanlegu þekkingu á líffræði hrognkelsa, niðurstöðum merkinga, netaralla og stofnstærðarvísa eins og aflu á sóknareiningu. Þær ábendingar er að finna í gögnum til atvinnuveganefndar alþingis. Eftir nokkurn umpóttunartíma ákvað Hafrannsóknarstofnun að taka að stóru leiti til greina þær ábendingar og tilkynnti að ný vinnubrögð yrðu tekin upp í haust þar sem ofangreind gögn yrðu einnig lögð til grundvallar við stofnstærðarútreikninga grásleppu og veiðiráðgjöf. Sjávarútvegsráðuneytið tilkynnti ennfremur að taka þyrfti vísindalegan grundvöll veiðiráðgjafarinnar til endurskoðunar fyrir næstu vertíð.

Ófullnægjandi veiðiráðgjöf og reiknimistök Hafrannsóknarstofnunar urðu þess valdandi að Sjávarútvegsráðuneytið taldi sig knúið til að stöðva grásleppuveiðar fyrirvaralaust vegna mikillar grásleppugengdar og veiði á þeim svæðum þar sem grásleppuvertíðin hefst fyrir, því veiðin nálgast ráðlagt aflamagn stofnunarinnar. Það varð til þess að mjög margir grásleppusjómenn á Norðvesturlandi og til Vesturlands náðu ekki að veiða nema lítinn hluta þess afla sem annars hefði orðið. Þannig var að óþörfu afkoma fjölmargra sjómanna, fjölskyldna þeirra og byggðarlaga sem þær bitnuðu verst á í sett í uppnám vegna fyrirvaralausrar stöðvunar grásleppuveiða, án þess að þeir hefðu margir einu sinni náð að sjósetja bátana. Áður en vertíðinni lauk var ljóst að ekki hefði þurft að stöðva veiðarnar með þessum hætti því staða hrognkelsastofna var mun betri en þessir aðilar höfðu áður talið. Ef strax hefði verið brugðist við ábendingum um villur og tekið tillit þeirra vísbendinga sem óvenjugóð aflabrogð gáfu um stofnstærð, hefði verið hægt að bæta skaðann þá að einhverju leiti.

Reynslan af síðustu grásleppuvertíð undirstrikar nauðsyn þess að undirstöður veiðiráðgjafar fyrir hrognkelsi verði endurskoðuð og bætt, ekki síst með því að nýta betur þá víðtæku þekkingu sem þegar er til staðar og taka tillit til fleiri lykilþátta við mat á stofnstærð sem að ofan greinir. Hafrannsóknastofnun boðaði að slík vinna hæfist nú í haust og Sjávarútvegsráðuneytið kallaði eftir því að það yrði gert í samvinnu við fagfólk utan stofnunarinnar og hagsmunaaðila. Mikilvægt er að sú vinna hefjist nú þegar.

Það ætti því að vera forgangsefni hjá Sjávarútvegsráðuneyti nú að fylgja þeim fyrirheitum eftir og tryggja þannig sjálfbærni hrognkelsaveiða og hagsmuni byggðanna sem á þeim byggja.

Fyrir hönd Byggðarráðs Sveitarfélagsins Skagafjarðar,

Sigfús Ingi Sigfússon,
sveitarstjóri